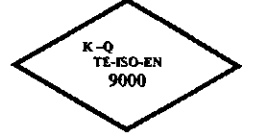

7/14975

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Türkiye İş Kurumu İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.13.1.TİK.0.073.00.08-610/205 795

06/ 07 / 2010

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Sacid YILDIZ'a ait 7/14975 Esas Nolu yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabî bilgi ve değerlendirmeler ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

Ek: Yazı ve eki (2 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SACİD YILDIZ'A AİT
7/14975 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Türkiye'de ekonomi, 1989-2003 yılları arasında oldukça kırılgan ve zayıf bir seyir izlemiş, GSMH büyüme hızı, bu dönemde istikrarsız yapıya bürünmüştür. Ülke ekonomisinin bu dönemde dışa bağımlılığının artması, dış ekonomik-siyasal olayların içeride ekonomiyi daha rahat etkileyebilmesine neden olmuştur. Aynı süreçte hem siyasal alanda hem ekonomi ve maliye yönetiminde yaşanan istikrarsızlıklar, ekonominin giderek zayıflayan bir yapıya dönüşmesine yol açmıştır. 1988-1989, 1991, 1994, 1999 ve 2001 yıllarında büyüme hızı ya negatif olmuş ya da sıfıra yaklaşmıştır. Bu dönemde işsizlik oranları da kırılgan ekonomik yapının etkisiyle inişli çıkışlı bir görünüm sergilemiştir. 1990'lı yıllar boyunca dalgalı bir seyir izleyen işsizlik oranı, 90'ların sonunda %8'in üzerindedir. 2001 ekonomik kriziyle birlikte bu oran % 10 civarına ulaşmıştır.

Ülkemizde işgücü piyasası ve istihdama yönelik sorunlar, genel olarak iki ana başlık altında toplanabilir. Bunlardan ilki, "yapısal sorunlar" dediğimiz sorunlardır. Buna göre, demografik geçiş sürecini yaşayan ülkemizde nüfus sürekli artmakta ve toplam nüfusun büyük çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. İkincisi ekonomik geçiş sürecinden kaynaklanan sorunlardır. Sanayileşme sürecini tam olarak yakalayamadan hızla tarım toplumundan bilgi toplumuna geçen ülkemizde, bu geçişin getirdiği tarımsal çözülme ve kırdan kente göç olguları, yapısal sorunlarla birlikte kendini göstermektedir.

Kısaca belirtmek gerekirse ülkemizde işsizlik, sürekli nüfus artışı, çalışma çağındaki nüfusun ve her yıl bu nüfusa eklenen yüz binlerce gencimizin istihdamının güçlüğü, istihdam yaratıcı iç ve dış kaynaklı yatırımların azalması, küresel ekonominin getirdiği sorunlar, geçiş ekonomisi olmaktan kaynaklanan sorunlar, işgücünün niteliğinin görece düşük olması ve eğitim-istihdam ilişkisinin istenen düzeyde kurulamaması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Öte yandan Türkiye ekonomisi, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana tam 14 kez krizle yüz yüze gelmiştir. Bunların büyük çoğunluğu dış ekonomik-siyasal olaylarla ilgili olmakla birlikte, iç etkenlerle doğan ve gelişen krizler de olmuştur. 2008 yılından itibaren dünyayı ve dolayısıyla ülkemizi de etkileyen küresel ekonomik kriz, bu krizler içinde kapsamı ve boyutları en ciddi olanlardan birisidir. Ancak, son yıllarda uygulanan sıkı mali politikaların ve sağlanan istikrar ortamının meyvesi, adeta bu kriz ortamında alınmıştır. Son krize göre etkisi daha küçük çaplı olan 2001 krizinden ciddi yara alarak çıkan Türkiye ekonomisi, son yıllarda yakaladığı istikrar ve güçle, bu krizi olabildiği kadar az etkilenerek karşılayabilmiştir.

Dünya Bankası'nın yayımladığı Türkiye İşgücü Piyasası Raporu'nda da belirtildiği üzere, Türkiye 2001'den bu yana etkileyici bir ekonomik büyüme gerçekleştirmiş, ortalama yüzde 6-7'lerde bir büyüme seviyesi yakalanmıştır. Bu büyüme, enflasyonun düşürülmesini, kamu harcamalarının iyileştirilmesini ve ihracat ile doğrudan yabancı yatırımların artırılmasını sağlayan bir dizi reformla desteklenmiştir. Küresel krizin etkilerini en aza indirebilmek amacıyla daha sürecin başında gerekli tedbirler alınmış, süreç sürekli kontrol altında tutularak başarılı bir "kriz yönetimi" sergilenmiştir.

Kamuoyunda 'İstihdam Paketleri' olarak da bilinen 5763 ve 5838 sayılı Kanunlar ile 5921 sayılı Kanun ile istihdamın artırılması yönünde önemli iyileştirme ve getiriler sağlanmış; işsizlikle mücadelenin iktisadi, hukuki ve idari zemini sağlamlaştırılmıştır.

Bütün bunlara rağmen, küresel ekonomik krizden ülkemiz işgücü piyasası da etkilenmiştir. TÜİK verilerine göre, 2008 yılı ortalarına kadar istikrarlı ve güçlü ekonomik zemin sayesinde direngen tutumunu sürdüren işsizlik oranı, 2008'in son çeyreğinden itibaren

krizin derinleşmesiyle yükselmeye başlamış, ancak alınan tedbirler ve uygulanan teşvikler sayesinde 2009 yılı Mart ayından itibaren yeniden düşme eğilimine girmiştir.

Tüm bunlardan anlaşılabileceği üzere işsizliğin ve ona bağlı diğer toplumsal sorunların çözümü yönünde, Hükümetimiz, Bakanlığımız, bağlı ve ilgili Kuruluşlarımızın tümünde hakim olan eğilim, sorunla yüzleştikten sonra geç kalınmış şekilde “reaktif” tutum takınmak değil, henüz sorunla yüz yüze gelmeden gerekli tedbirleri ve çözüm önerilerini devreye sokan “pro-aktif” yaklaşımdır. Bu çerçevede, gerek Hükümet Programı ve Eylem Planı ile 2010-2012 Orta Vadeli Programı çerçevesinde öngörülen tedbirler, gerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın sorumluluğunda yürütülen ve daha çok sosyal politika yönünden önem arz eden faaliyetler ve gerekse İŞKUR tarafından gerçekleştirilen aktif ve pasif işgücü programları çerçevesinde yürütülen çalışmalar ve projeler, işsizliğin önlenmesine yönelik olarak atılan en genel adımlara işaret etmektedir.

İşgücü uyum faaliyetleri kapsamında; istihdam paketlerine istinaden bir taraftan aktif istihdam programlarına aktarılan kaynaklarda artış sağlanırken, diğer taraftan bu programların çerçevesi genişletilmiş, işgücü yetiştirme kursları ve Toplum Yararına Çalışma Programlarına (TYÇP) ek olarak girişimcilik ve staj programları yeni bir hizmet olarak İŞKUR’a verilmiştir.

Bu kapsamda, Bakanlar Kurulu Kararı ile 2009 ve 2010 yılları için sırayla 511 ve 509 milyon TL olmak üzere aktif istihdam programları için İŞKUR’a toplam 1 milyar 20 milyon TL’lik kaynağı kullanma imkanı sağlanmıştır. Bu teşvikler kısa sürede meyvesini vermiş; 2008 yılında düzenlenen toplam 1.806 programa 31 bin 927 kişi katılmışken, 2009 yılında düzenlenen 10 bin 113 programa, 120 bin 099’u erkek, 93 bin 753’ü kadın olmak üzere toplam 213 bin 852 kişinin katılımı sağlanmıştır. 2010 yılı Ocak-Mayıs dönemini kapsayan ilk beş aylık dönemde ise düzenlenen 5.142 programa, 60.685’i erkek, 44.738’i kadın olmak üzere toplam 105 bin 423 kişinin katılımı sağlanmıştır.

Diğer taraftan İŞKUR, istihdamın geliştirilmesine ve işsizliğin azaltılmasına dönük olarak, çeşitli hedef gruplarına yönelik etkili ulusal ve uluslar arası projeler ve programlar da geliştirme misyonunu üstlenmiştir.

Sonuç olarak ekonomi politikalarının yürütülmesinde ‘istihdam odaklı hareket’ anlayışı özümsemiştir. Bireylerin ve ailelerin düzenli gelir elde etmesinin esas yolunun bir işe sahip olmak olduğu gerçeğinden hareketle, istihdamın artırılarak işsizliğin azaltılması amacıyla önemli adımlar atılmakta bu çerçevede işgücü piyasası yakından takip edilmektedir.